

Sygn. akt I ACa 111/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	<i>SSA Joanna Walentkiewicz - Witkowska</i>
Sędziowie:	<i>SA Alicja Myszkowska (spr.)</i> <i>SA Krystyna Golinowska</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kamila Jarosińska

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2014 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. G.**

przeciwko **J. B. oraz M. B.**

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 6 listopada 2013r. sygn. akt I C 1249/10

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda Z. G. na rzecz J. B. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I AC a 111/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 6 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z powództwa Z. G. przeciwko J. B. i M. B. o ochronę dóbr osobistych - nakazał M. B. zlikwidowanie betonowych podjazdów znajdujących się przed jego warsztatem samochodowym prowadzonym od strony ul. (...) w Ł. i zastąpienie ich płytami ażurowymi z odwodnieniem liniowym; oddalił powództwo w stosunku do M. B. w pozostałej części; oddalił powództwo w stosunku do J. B. w całości; nadto orzekł o kosztach procesu, nieuiszczonych kosztach sądowych a także o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Wyrok ten zapadł na podstawie ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, których istotne elementy przedstawiają się następująco:

Aktem notarialnym z 1 października (...) córka powoda nabyła prawo użytkowania wieczystego działki gruntu przy ul. (...) w Ł. wraz z prawem własności posadowionego na tej działce budynku mieszkalnego. Następnie ustanowiła na rzecz swoich rodziców nieodpłatną służebność osobistą na czas nieokreślony polegającą na prawie dożywotniego zamieszkiwania w budynku mieszkalnym i korzystania z nieruchomości.

Warsztat samochodowy pozwanych funkcjonuje od 1978 r. i od tego samego czasu istnieje podjazd do warsztatu od strony ul. (...). Samochody wjeżdżają do warsztatu od strony ul. (...), naprawione samochody wyjeżdżają od strony ul. (...). Od strony ul. (...) do warsztatu przyjeżdżają pracownicy pozwanych i parkują tam samochody. Maksymalnie mogą tam parkować 4 samochody oraz ewentualnie dwa samochody na podjazdach. Działka, na której znajduje się warsztat jest zbyt wąska, żeby samochody wjeżdżały i wyjeżdżały od strony ul. (...).

Obecnie pozwani prowadzą zakład pod nazwą B. C. S., który zatrudnia 3 pracowników i 8 uczniów. Czterech lub pięciu z nich przyjeżdża do warsztatu samochodami i parkuje od strony ulicy (...). Od strony ulicy (...) nie ma miejsca do parkowania. Warsztat pracuje od poniedziałku do piątku z reguły od 8-18 i w niektóre soboty.

25 sierpnia 2009 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł. wydało pozwany decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie warsztatu samochodowego w Ł. przy ul. (...). W zakresie ochrony przed hałasem ustalono, że ilość przejazdów samochodów od ul. (...) nie przekroczy 20 pojazdów na 8 godzin, w tym maksymalna ilość wyjazdów na ul. (...) wynosi 12 pojazdów na 8 godzin. W zakresie ochrony środowiska gruntowo – wodnego nakazano zastosowanie rozwiązań technicznych gwarantujących odprowadzanie wód opadowych z dachu budynku warsztatowego, spływających w kierunku ulicy (...), wykluczających spływ wody poza teren nieruchomości, do której tytuł prawny posiada inwestor. Ustalono także, iż wszystkie czynności naprawcze/serwisowe wykonywane będą przy zamkniętych wrotach, w systemie jednozmianowym.

Decyzją nr (...) z 8 listopada 2011 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Ł. udzielił M. B. pozwolenia na użytkowanie rozbudowanego budynku warsztatu samochodowego.

Działka powoda położona jest około 20-30 cm poniżej wysokości nawierzchni ul. (...). Wody opadowe z dachów posesji pozwanego są ujmowane w system rynien i rur i odprowadzane przez budynek warsztatowy w stronę ulicy (...). Niewielka część wód opadowych z dachów posesji pozwanego kierowana jest na powierzchnię zieloną, porośniętą trawą we wschodniej części posesji od strony ulicy (...). Hałas w rejonie działki powoda jest minimalny, dochodzący od strony ul. (...). Nie wyczuwa się w powietrzu spalin, substancji ropopochodnych, benzyny, ani innych podobnych zapachów związanych z funkcjonowaniem warsztatu samochodowego.

Oddziaływanie warsztatu samochodowego B. C. (...) zarówno w zakresie ochrony czystości powietrza, jak i wpływu na klimat akustyczny jest niewielkie i w żadnym przypadku nie przekraczające typowych wartości dla tego typu zabudowy i rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. Jest ono również zgodne z obowiązującymi przepisami.

Istotnym problemem jest sprawa odprowadzania wód opadowych, co wynika z dużej powierzchni wybetonowanych zjazdów z budynku warsztatu na ulicę (...) oraz parkingów znajdujących się na terenie posesji od strony ulicy (...) w relacji do powierzchni ulicy (...) w tym miejscu. Ponadto nawierzchnia ulicy (...) jest za wysoka w stosunku do krawężników. Przy każdym większym deszczu następuje przelanie wód opadowych do ogrodów posesji położonych po południowej stronie ulicy (...). Może dojść do podmywania domu powoda, zagrzybienia i korozji fundamentów na skutek spływu wody deszczowej z ulicy. Jest to ewidentna uciążliwość występująca na terenie działki powoda.

Z uwagi na pełne uszczelnienie nachylonej powierzchni podjazdów w obrębie działki pozwanych wody opadowe tworzą poważne zagrożenie podtopieniami dla działki powoda. Żeby rozwiązać ten problem należałoby przede wszystkim rozszczelnić powierzchnię podjazdów. Efektywnym rozwiązaniem mogłaby być tzw. płyta ażurowa, która pozwoliłaby na zwiększenie infiltracji wód opadowych. Dodatkowym rozwiązaniem powinno być skierowanie nadmiaru wody

opadowej do tzw. odwodnienia liniowego, które dodatkowo mogłoby uwolnić od wody nieprzepuszczalną część posesji.

Powód mieszka przy ul. (...) razem z żoną od 1 października 2003 r.

Obecnie wyłącznym właścicielem nieruchomości przy ul. (...), na której znajduje się warsztat samochodowy B. C. (...) jest M. B..

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Wskazał, iż podstawę prawną roszczenia uwzględnionego w pkt. 1 wyroku stanowi art. 144 k.c., zgodnie z którym właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swojego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno – gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych. Sąd I instancji na podstawie art. 213 § 2 k.p.c. był związany uznaniem przez pozwanych roszczenia o zlikwidowanie znajdujących się przed warsztatem samochodowym od ulicy (...) podjazdów betonowych przez nakazanie ich zastąpienia płytami ażurowymi z odwodnieniem liniowym. A niezależnie od tego Sąd Okręgowy uznał to roszczenie za zasadne w świetle wydanych w niniejszej sprawie opinii biegłych, z których wynika, że zastąpienie obecnej nawierzchni na podjazdach ażurowymi płytami, przy których woda opadowa będzie wsiąkać w ziemię powinno rozwiązać problem zalewania ul. (...) i działki powoda. W stosunku do J. B. roszczenie to podlegało oddaleniu, pomimo uznania przez niego powództwa, bo obecnie nie jest on właścicielem nieruchomości, na której znajduje się przedmiotowy warsztat.

W pozostałym zakresie Sąd I instancji uznał, że roszczenie o zakazanie pozwanym prowadzenia warsztatu samochodowego od strony ul. (...), jako niezasadne podlega oddaleniu. Strona powodowa nie udowodniła, że działalność przedmiotowego warsztatu zakłóca korzystanie z nieruchomości powoda ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno – gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych. Sąd Okręgowy wskazał, że na pojęcie stosunków miejscowych składa się szereg elementów, takich jak położenie nieruchomości sąsiednich, czas trwania oddziaływań, ich intensywność, pora w jakiej występują. Ocena „przeciętnej miary” w rozumieniu art.144 k.c. musi być dokonana na podstawie obiektywnych warunków panujących w środowisku osób zamieszkujących na danym terenie, a nie na podstawie subiektywnych odczuć osoby dochodzącej roszczeń z art. 144 k.c. Dla oceny społeczno – gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych istotne jest, że zakład pozwanych zlokalizowany jest w rejonie miasta przeznaczonym na zabudowę jednorodziną i nieuciążliwe usługi. Wprawdzie plan zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowego terenu utracił moc, nie oznacza to jednak, że objęte nim tereny zmieniły automatycznie swoje dotychczasowe przeznaczenie. Zakład pozwanych rozpoczął swoją działalność w 1978 r., czyli na wiele lat przed zamieszkaniem powoda w sąsiedztwie. Zakład pozwanych pracuje tylko w godzinach dziennych, poza wyjątkowymi sytuacjami nie pracuje w weekendy.

Jak wynika z opinii Politechniki (...), w stosunku do której – jak stwierdził Sąd I instancji - strona powodowa nie sformułowała żadnych zarzutów, zakład pozwanych nie jest uciążliwy, nie stanowi istotnego źródła emisji zanieczyszczeń i nie wpływa na stan zanieczyszczenia powietrza w otoczeniu, nie jest również uciążliwy akustycznie – pochodzące z niego hałasy nie przekraczają dopuszczalnych norm.

Według Sądu I instancji strona powodowa nie udowodniła również, że funkcjonowanie zakładu pozwanych stanowi naruszenie dóbr osobistych powoda: miru domowego i zdrowia. Powód w żaden sposób nie udowodnił, że emisja dźwięków i zanieczyszczeń powietrza wywoływanych pracą zakładu pozwanych uniemożliwia mu spokojny odpoczynek lub wpływa negatywnie na jego stan zdrowia. Całkowicie gołosłowne są twierdzenia powoda, że wytwarzany przez zakład pozwanych hałas doprowadził do rozstroju zdrowia powoda.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach postępowania, zarzucając, iż nakazane zaskarżonym wyrokiem położenie płyt ażurowych z odwodnieniem nie wyeliminuje uciążliwych postojów samochodów a także nieuwzględnienie faktu, iż postępowania administracyjne

w przedmiocie udzielenia pozwanym pozwolenia na rozbudowę warsztatu samochodowego w Ł. przy ul. (...) oraz na jego użytkowanie były prowadzone wadliwie.

W konkluzji skarżący wniósł o uchYLENIE zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów.

Pozwany M. B. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął a własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz ocenę prawną zgłoszonego roszczenia. Zarzuty skarżącego nie zasługują na uwzględnienie.

Przede wszystkim znaczna część obszernej apelacji powoda poświęcona jest postępowaniom administracyjnym, jakie toczyły się przez szereg lat w przedmiocie udzielenia pozwanym pozwolenia na rozbudowę warsztatu samochodowego w Ł. przy ul. (...) oraz na jego użytkowanie a także w przedmiocie zgłaszanych w tej mierze przez powoda zastrzeżeń. Podkreślić jednak trzeba, iż ocena rozstrzygnięć zapadłych w tych postępowaniach nie jest przedmiotem postępowania w sprawie niniejszej, która dotyczy roszczeń powoda o ochronę jego dóbr osobistych w związku z immisjami warsztatu prowadzonego przez stronę pozwaną. Działania powoda nakierowane w tym postępowaniu na spowodowanie zaniechania zagrożenia naruszenia jego dóbr osobistych, poprzez ograniczenie przez pozwanych pracy warsztatu samochodowego w Ł. przy ul. (...) oraz dalsze ograniczenie ruchu na ul. (...), nie mogą opierać się na kwestionowaniu prawidłowości decyzji administracyjnych, których wydanie potencjalnie mogło być źródłem postania pewnych dolegliwości dla powoda. Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że w postępowaniu cywilnym sądy nie są władne badać prawidłowości podjęcia decyzji administracyjnej, a w szczególności, czy istnieją przesłanki, które w świetle przepisów prawa materialnego stanowiły podstawę jej podjęcia. Dzieje się tak niezależnie od treści uzasadnienia decyzji, decyzja w zakresie objętym jej treścią jest bowiem - bez względu na motywy jej podjęcia wyrażone w uzasadnieniu - wyrazem stanowiska organu administracji publicznej wiążącym sądy w postępowaniu cywilnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2009 r., III CZP 28/09, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., II CK 433/02, nie publ., z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 504/08, nie publ. oraz z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 26/09, OSNC-ZD 2010, nr A, poz. 22). Ugruntowany został w orzecznictwie pogląd, że ostateczna decyzja administracyjna wydana w kwestiach należących do drogi postępowania administracyjnego jest wiążąca w sprawie cywilnej, a jej zmiana, uchYLENIE, stwierdzenie nieważności lub niezgodności z prawem dopuszczalne jest, stosownie do art. 16 k.p.a., jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie (por. wyrok SN 19 listopada 2004 r., V CK 251/04, nie publ., uchwała siedmiu sędziów SN z 9 października 2007 r., III CZP 46/07, OSNC 2008/3/30).

W przedmiotowym procesie dla rozstrzygnięcia kluczowe były opinie biegłych, bowiem sprawa wymagała wiadomości specjalnych, których nie może zastąpić żaden inny dowód.

Sąd I instancji dopuścił i przeprowadził m.in. dowód z opinii biegłego z zakresu hydrologii - opinia ta była korzystna dla powoda i zaowocowała uwzględnieniem części powództwa obejmującego żądanie położenia na podjazdach od ul. (...) płyt ażurowych z odwodnieniem liniowym. W tym się wyczerpywało zgłoszone przez powoda żądanie zaniechania działania pozwanych zagrażającego naruszeniem jego dóbr osobistych związanych z zalewaniem posesji opadami deszczu (art. 24 § 1 zdanie pierwsze w zw. z art. 144 k.c.).

Sąd Okręgowy dopuścił i przeprowadził także dowód z opinii biegłych z Katedry (...), Wydziału (...) Procesowej i Ochrony (...) pod kątem występowania innych immisji zakładu pozwanych niż zalewanie opadami deszczu. Wynika z niej, że zakład pozwanych nie jest uciążliwy, nie stanowi istotnego źródła emisji zanieczyszczeń i nie wpływa na stan zanieczyszczenia powietrza w otoczeniu, nie jest również uciążliwy akustycznie – pochodzące z niego hałasy nie przekraczają dopuszczalnych norm. Opinii tej strona powodowa nie zakwestionowała w drodze odpowiednio

postawionych zarzutów, nie wносиła o wydanie opinii uzupełniającej lub opinii sporządzonej przez innych biegłych. Tym samym nie było przeszkód, aby Sąd I instancji włączył tę opinię w zakres ustaleń faktycznych sprawy.

W rezultacie należy uznać, że Sąd Okręgowy nie naruszył art. 144 k.c. oraz art. 23 i art. 24 k.c. uznając, że dobra osobiste powoda w postaci miru domowego i zdrowia nie zostały naruszone działaniami strony pozwanej, przybierającymi postać immisji dźwięków i zanieczyszczeń powietrza. W przypadku żądania ochrony dóbr osobistych na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że do naruszenia jego dóbr doszło w wyniku skonkretyzowanych działań strony pozwanej (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Temu powód nie sprostał.

Co do twierdzenia powoda zawartego w apelacji, że orzeczone w wyroku zobowiązanie strony pozwanej do położenia płyt ażurowych z odwodnieniem nie wyeliminuje uciążliwych postojów samochodów należy wskazać, że ta część uwzględnionego przez Sąd Okręgowy żądania była związana z inną okolicznością faktyczną - zalewaniem ul. (...) opadami deszczu w wyniku działalności warsztatu pozwanych. W tym zakresie pozwany uznał powództwo, a Sąd I instancji na tej podstawie wydał wyrok uwzględniający żądanie powoda w tej części. Natomiast postoje pojazdów pracowników lub klientów strony pozwanej nie mają jakiegokolwiek związku z działaniem tego czynnika szkodzącego (zalewanie ulicy). Powód nie wykazał też, aby postoje pojazdów przyczyniały się do zagrożenia jego dobra osobistego w postaci zdrowia i miru domowego. Przeciwnie, z opinii biegłych Politechniki (...) nie wynika istnienie takich uciążliwości.

Nie bez znaczenia dla oceny żądania w części dotyczącej zobowiązania pozwanego do zaniechania prowadzenia działalności warsztatu od strony ul. (...) jest i to, że córka powoda nabyła przedmiotową nieruchomość w czasie, gdy funkcjonował obok warsztat samochodowy pozwanych. Powód zamieszkał na tej nieruchomości ze świadomością prowadzenia w przez pozwanych tego rodzaju działalności gospodarczej. Zatem nie dość, że powód nie wykazał naruszenia jego zdrowia i miru domowego, działanie pozwanych dodatkowo pozbawione jest cechy bezprawności. Warsztat prowadzony jest zgodnie z porządkiem prawnym, na podstawie ostatecznych decyzji administracyjnych i jak wynika z opinii biegłych przy niewielkim oddziaływaniu w zakresie ochrony czystości powietrza, jak i wpływu na klimat akustyczny. Jest to o tyle istotne, że przy naruszeniu dóbr osobistych należy brać pod uwagę obiektywne kryteria oceny, według miary przeciętnego obserwatora, nie zaś kryteria subiektywne, którymi posługuje się powód.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania apelacyjnego (art. 98 k.p.c.) obejmującego wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (§ 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów ... - Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).